

Adaption of Teaching Management During the COVID-19 Crisis: A Case Study of Schools under the Ubon Ratchathani Provincial Administration Organization

Eakarat Boonreang

Faculty of Political Science,
Ubon Ratchathani University, Thailand

Abstract

This research aimed to explore the challenges and adaptations in teaching management experienced by educators in schools associated with the Ubon Ratchathani Provincial Administration Organization during the COVID-19 pandemic. It also sought recommendations for educational policy development during this crisis. The primary participants included one director from the Office of Education, Religion, and Culture, one educational supervisor, and 12 school directors, totaling 14 individuals. Data from these participants were gathered through interviews. Additionally, of the 440 teachers in schools linked with the Ubon Ratchathani Provincial Administration Organization, a sample of 210 teachers was chosen for a survey. Findings revealed that many encountered moderate-level challenges, such as a lack of equipment for online teaching, inability to follow regular teaching schedules, and student absenteeism in online classes. However, it was evident that teachers displayed high adaptability. Examples include transitioning from in-person to online teaching for all lessons, participating in online teaching training, procuring necessary equipment, devising appropriate teaching plans for online sessions, ensuring students' ability to access online systems, and effectively conveying the significance of online learning to students.

Keywords

adaptation, teaching management, COVID -19

CORRESPONDING AUTHOR

Eakarat Boonreang, Faculty of Political Science, Ubon Ratchathani University
Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani, 34190, Thailand. Email: eakarat.b@ubu.ac.th
© College of Local Administration, Khon Kaen University. All rights reserved.

การปรับตัวด้านการจัดการเรียนการสอน ในช่วงวิกฤตโควิด 19 : กรณีศึกษา ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

เอกราช บุญเรือง

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน และการปรับตัวของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในช่วงวิกฤตโควิด 19 รวมทั้งเสนอแนะการพัฒนานโยบายการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในช่วงวิกฤตโควิด 19 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 1 คน ศึกษาพิเศษ 1 คน และผู้อำนวยการโรงเรียน 12 คน รวมจำนวน 14 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ กลุ่มประชากรที่เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 440 คน ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 210 คน และเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัญหาการมีอุปกรณ์ไม่ครบถ้วนสำหรับการสอนออนไลน์ ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามตารางสอนปกติและนักเรียนไม่เข้าเรียนออนไลน์ และยังพบว่าข้าราชการครูมีการปรับตัวในระดับมากทุกด้าน เช่น เปลี่ยนวิธีการสอนจากการสอนในห้องเรียนเป็นการสอนออนไลน์ได้ในทุกคาบเรียน เข้ารับการอบรมการสอนออนไลน์ จัดหาอุปกรณ์ให้มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้เทคโนโลยีการสอนใหม่ๆ วางแผนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับการสอนออนไลน์ คำนึงถึงความพร้อมของนักเรียนในการเข้าถึงระบบออนไลน์ และอธิบายให้นักเรียนได้เข้าใจถึงความจำเป็นในการเรียนระบบออนไลน์

คำสำคัญ

การปรับตัว, การจัดการเรียนการสอน, โควิด 19

บทนำ

ประเทศไทยเริ่มเกิดการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด 19 มาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ.2563 (Workpointtoday, 2021) ส่งผลทำให้เกิดปัญหามากมาย เช่น ปัญหาการติดเชื้อและการเสียชีวิตของผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด 19 เป็นจำนวนมาก ปัญหาการเลิกจ้างแรงงานและปิดกิจการของภาคเอกชน และรวมถึงกลุ่มผู้ค้าขายรายวัน ปัญหาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศตกต่ำลง ปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้น (Prajitand & Bodeerat, 2022) ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ช่วยเหลือทางการแพทย์ ปัญหาการเข้าถึงบริการฉีดวัคซีนที่ไม่เท่าเทียมกันและปัญหาความไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาในช่วงที่เกิดวิกฤตโควิด 19 ทั้งนี้ปัญหาความไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาในช่วงที่เกิดวิกฤตโควิด 19 เกิด

จากหลายสาเหตุ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตที่ยังไม่สามารถรองรับการเข้าถึงของโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล นักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนผ่านระบบออนไลน์ ครูยังไม่มี การปรับปรุงแบบ การสอนให้สอดคล้องกับระบบออนไลน์ ผู้ปกครองไม่สามารถดูแล การเรียนออนไลน์ของนักเรียนได้ตลอดเวลา เนื่องจากยังต้องไปทำงาน และครอบครัวที่ยากจนไม่มีอุปกรณ์สำหรับการเรียนผ่านระบบออนไลน์ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา (Anuyan, 2020) สาเหตุข้างต้นส่งผลกระทบต่อ การจัดการเรียนการสอน เช่น นักเรียนได้รับความรู้ไม่เต็มที่เหมือนกับการเรียนในห้องเรียน นักเรียนขาดทักษะการมีปฏิสัมพันธ์และการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น นักเรียนมีผลการเรียนที่ตกต่ำลง การเพิ่มภาระให้กับผู้ปกครองในการหาซื้ออุปกรณ์การเรียนออนไลน์ โรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ และครูต้องปรับแผนการสอนใหม่ จากสาเหตุและผลกระทบดังกล่าวจึงทำให้หน่วยงานทางด้านการศึกษามีต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความพร้อมและศักยภาพของโรงเรียน ครู และนักเรียน รวมทั้งต้องคำนึงถึงนโยบายที่ถูกกำหนดออกมาบังคับใช้โดยหน่วยงานที่เป็นผู้ดูแลโรงเรียนนั้น ๆ ว่านโยบายมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์วิกฤตโควิด 19 หรือไม่ และนโยบายดังกล่าวจะสามารถถูกนำไปปฏิบัติได้อย่างประสบผลสำเร็จหรือไม่

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 17 (6) (Royal Thai Government Gazette, 1999a) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะด้านการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ในท้องถิ่นของตนเอง และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (Royal Thai Government Gazette, 1999b) กำหนดให้มีการจัดการศึกษาภายในท้องถิ่น ซึ่งมาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น จึงสรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 12 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนแก้งเหนือพิทยาคม โรงเรียนนาคำวิทยา โรงเรียนนาสะไมพิทยาคม โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา โรงเรียนโนนกลางพิทยาคม โรงเรียนบัวงามวิทยา โรงเรียนเบ็ญตึ๊ดคูเมน 2 ช่องเม็ก โรงเรียนพิบูลมังสาหาร โรงเรียนไร่ไธ้ประชาคม โรงเรียนหนองบัวฮีวิทยาคม โรงเรียนห้วยข้าพิทยาคม และโรงเรียนเหล่างามพิทยาคม ทั้ง 12 โรงเรียนเป็นโรงเรียนในระดับมัธยมต้นและมัธยมปลาย ซึ่งมีนักเรียนรวมทั้งหมด 8,686 คนและมีข้าราชการครูรวมทั้งหมด 440 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2565) ในเบื้องต้นพบว่าโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เช่น นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ได้อย่างทั่วถึง ครูยังไม่คุ้นเคยกับการสอนผ่านระบบออนไลน์หรือการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่จึงทำให้แต่ละโรงเรียนพยายามปรับตัว เช่น การอบรมครูให้มีทักษะในการสอนผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น หรือการพยายามจัดทำบทเรียนให้อยู่ในรูปแบบของฐานข้อมูลออนไลน์ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีได้มีนโยบายในการจัดตั้งงบประมาณทางด้านคอมพิวเตอร์ให้กับโรงเรียนมากขึ้น และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความน่าอยู่ เพื่อเตรียมพร้อมเมื่อนักเรียนสามารถกลับมาเรียนที่โรงเรียนได้ และยังมีการศึกษาที่พบว่าในช่วงวิกฤตโควิด 19 ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานและความเครียดของครู เนื่องจากครูมีภาระงานที่เพิ่มขึ้น ต้องทำการสอนออนไลน์ ส่งผลทำให้มีความกดดัน และวิตกกังวลกับภาระงาน (Chawraingern,

Boonyapraphan, & Petchprayoon, 2021) และความเครียดจากการไม่คุ้นเคยกับการสอนรูปแบบออนไลน์ ทำให้ต้องมีการปรับการวางแผนการสอนใหม่ (Ueawong, Puangsomchit, Uthumporn, Chongcharoen, & Jaruksilp, 2021) นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการเรียนออนไลน์ (Hidayat, Anisti, Purwadhi, & Wibawa, 2020) ครูจึงควรที่จะสร้างความชัดเจนในบทบาทและหน้าที่ของตนในช่วงวิกฤตโควิด 19 ด้วยการสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา หรือเพื่อนร่วมงานถึงมาตรการและแนวปฏิบัติของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการสร้างความชัดเจนในการทำงานและเป็นการลดความเครียดในช่วงวิกฤตโควิด 19 (Department of Health, Ministry of Public Health, 2020)

จากข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่ตามมาจากการที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นการที่นักเรียนมีความไม่พร้อมในการเรียนออนไลน์ เช่น การขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนออนไลน์ และการไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนออนไลน์ นอกจากนี้ครูยังปรับตัวไม่ทันต่อการใช้อุปกรณ์การสอนออนไลน์ และความไม่เข้าใจของผู้ปกครองในการปรับรูปแบบการเรียนเป็นแบบออนไลน์ ดังนั้นหากมีการศึกษาถึงปัญหาดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนที่ถูกศึกษา คือ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งจะทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน และการปรับตัวของข้าราชการครูในช่วงวิกฤตโควิด 19 รวมทั้งจะได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในสถานการณ์วิกฤตโควิด 19

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในช่วงวิกฤตโควิด 19
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวด้านการจัดการเรียนการสอนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในช่วงวิกฤตโควิด 19
3. เพื่อเสนอแนะการพัฒนานโยบายการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในช่วงวิกฤตโควิด 19

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 (Royal Thai Government Gazette, 1999a) โดยกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะด้านการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ในท้องถิ่นของตนเอง และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (Royal Thai Government Gazette, 1999b) กำหนดให้มีการจัดการศึกษาภายในท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น นอกจากนี้การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ

พ.ศ.2561 กำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ และ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Samut Sakhon Provincial Education Office, 2018)

ตามพระราชบัญญัติและประกาศดังกล่าวสรุปได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นตนเองได้ในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงภารกิจทางการศึกษาที่มีขอบเขตกว้างขวางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการจัดการศึกษามีทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย และการศึกษาในระบบยังแบ่งออกเป็น การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงทำให้พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบกับปัญหาในการจัดการศึกษา เช่น การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนำนโยบายด้านการศึกษาไปปฏิบัติ ไม่มีอาคารและสถานที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และงบประมาณที่ยังไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Hasunha, Inthachat, & Kraiwas, 2012) และมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาไม่คุ้มค่า คือ ใช้ทรัพยากรจัดการศึกษาในระบบเพียงอย่างเดียวทั้งที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 ให้สิทธิแก่สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งรูปแบบในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย (Hunpayon, Kaewkumkong, & Jaiborisudhi, 2019) ในภาวะวิกฤตโควิด 19 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งต้องประสบกับปัญหาการจัดการศึกษามากขึ้น เนื่องจากต้องปรับรูปแบบการสอนเป็นแบบออนไลน์ซึ่งในพื้นที่ห่างไกลหรือพื้นที่ที่ยังไม่มีความพร้อมของเทคโนโลยี หรือความไม่พร้อมด้านครอบครัวของนักเรียน รวมทั้งการที่ครูยังไม่สามารถปรับตัวต่อการสอนรูปแบบใหม่ ๆ ก็จะทำให้การสอนแบบออนไลน์ประสบความสำเร็จได้ยากขึ้น

ดังนั้นผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนภายใต้สังกัดให้มีมาตรฐานตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ และมีความสอดคล้องกับภาวะวิกฤตโควิด 19 เช่น การเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ การฝึกอบรมครูให้มีทักษะการสอนในรูปแบบออนไลน์ และการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงศักยภาพของนักเรียนในแต่ละพื้นที่ด้วยการหารือร่วมกันระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองและนักเรียน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านบริหารจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การปรับตัวของสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งในช่วงวิกฤตโควิด 19 โดยเฉพาะครูที่ต้องมีการปรับตัวด้านการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับสถานการณ์วิกฤต ด้วยการหากลยุทธ์และเทคนิคใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้การปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนในช่วงวิกฤตโควิด 19 มีหลายแนวทาง เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์และแชตแอปพลิเคชัน ซึ่งช่วยให้ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ และเป็นการช่วยสร้างความใกล้ชิดระหว่างครูกับนักเรียนได้มากขึ้น (Thonghattha, 2021) และครูควรได้รับการอบรม โดยมีการเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการใช้สื่อออนไลน์มาให้ความรู้ เพื่อให้ครูมีความพร้อมในการใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนออนไลน์ และสถานศึกษาควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เช่น กระดาษ เครื่องพิมพ์ และระบบอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอกับความต้องการของครู (Promwong, Prasantree, & Sriputtarin, 2021) นอกจากนี้สถานศึกษาและครูควรมีการถอดบทเรียนจากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในช่วงวิกฤตโควิด 19 เพื่อพัฒนาให้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์วิกฤต

และสถานศึกษาควรมีการนิเทศ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือครู และสนับสนุนอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤต รวมทั้งครูควรมีการวางแผนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์วิกฤต และคำนึงถึงโอกาสในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ (Ueawong, Puangsomchit, Uthumporn, Chongcharoen, & Yavichai Jaruksilp, 2021) ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่ยากที่สุดในการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ในสถานการณ์วิกฤต และจำเป็นต้องมีความร่วมมือกันระหว่างครูและนักเรียนเพื่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ได้เหมือนกับการเรียนรู้ในห้องเรียน (Hutchison, Paatsch, & Cloonan, 2020 cited in Hidayat, Anisti, Purwadhi, & Wibawa, 2020)

อย่างไรก็ตามอุปสรรคสำคัญในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ คือเรื่องโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยยังไม่ทั่วถึง ทั้งการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและอุปกรณ์สื่อสาร เช่น smart phone หรือ tablet หรือคอมพิวเตอร์ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนจึงเป็นข้อจำกัดต่อมาตรการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (Fakcharoenphol et.al, 2020 ดังนั้นทั้งสถานศึกษาและครูต่างต้องมีการปรับตัว เริ่มจากการที่สถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือครูในด้านต่าง ๆ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และการอบรมการสอนออนไลน์ รวมทั้งการสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง เพื่อที่จะทำให้ครูมีความพร้อมมากขึ้นในการปรับตัวด้านการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์วิกฤตโควิด 19

จากแนวคิดดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้ในการกำหนดกรอบการศึกษาสำหรับงานวิจัยนี้ กล่าวคือข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรจะต้องมีการปรับตัวด้านการเรียนการสอนในช่วงวิกฤตโควิด 19 เช่น การปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์วิกฤตโควิด 19 การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอน การวางแผนการสอนให้มีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์วิกฤต และการสร้างความเข้าใจที่ดีกับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองตระหนักถึงการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าเรียนออนไลน์มากขึ้น ทั้งนี้การปรับตัวดังกล่าวต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดและในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องมีหน้าที่จัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นของตนเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้ให้ความสำคัญกับการปรับตัวด้านการจัดการเรียนการสอนของข้าราชการครูในช่วงที่เกิดวิกฤตโควิด 19 ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้ (Figure 1.)

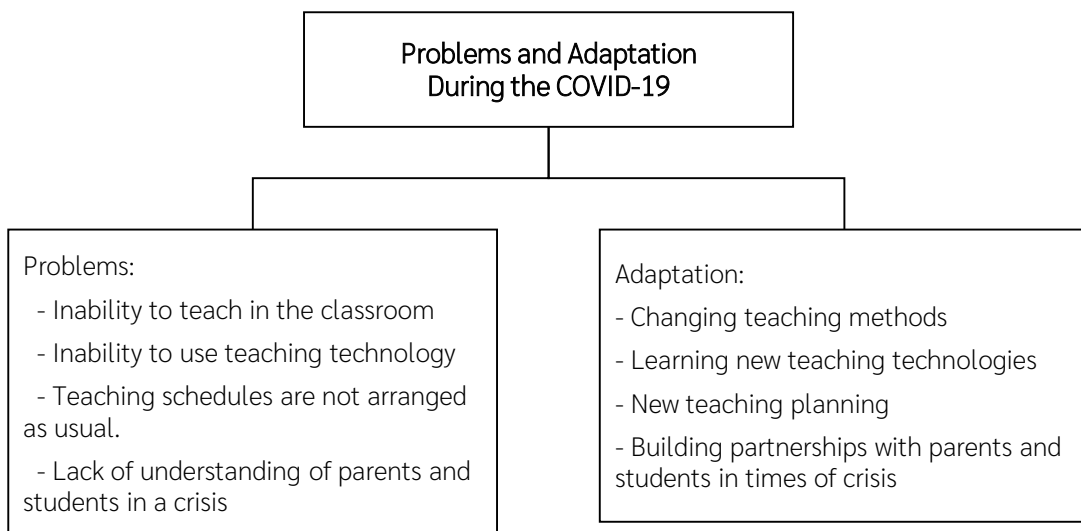

Figure 1. Conceptual Framework

Source: Researcher

จากกรอบแนวคิดการวิจัย (Figure 1) อธิบายได้ว่าสภาพปัญหาที่ครูต้องเผชิญในช่วงวิกฤตโควิด 19 ได้แก่ การไม่สามารถสอนในห้องเรียน ความไม่พร้อมในการใช้เทคโนโลยีการสอน การจัดตารางสอนไม่ได้ตามปกติ และความไม่เข้าใจของผู้ปกครองและนักเรียนในภาวะวิกฤต ซึ่งวิเคราะห์มาจากแนวคิดด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนในช่วงวิกฤตโควิด 19 จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ครูจึงต้องมีการปรับตัว ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนวิธีการสอนให้เป็นระบบออนไลน์ การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอน การวางแผนการสอนใหม่เพื่อให้ความยืดหยุ่นในการจัดตารางสอน และการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและนักเรียนในภาวะวิกฤต ด้วยการสื่อสารข้อมูลที่จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ซึ่งวิเคราะห์มาจากแนวคิดด้านการปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และการสื่อสารในภาวะวิกฤตระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method Approach) ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงปีการศึกษา 2565 กลุ่มประชากร คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 440 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรการคำนวณของ Yamane (1973, cited in Siljaru, 2012) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 210 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1 คนและผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 12 คน เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้ที่มีบทบาทในการสนับสนุนการปรับตัวด้านการจัดการเรียนการสอนของข้าราชการครู

ข้อมูลเชิงปริมาณถูกเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นจากกลุ่มทดลอง ข้อมูลถูกวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในกรณีที่ข้อมูลข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลเชิงคุณภาพถูกเก็บรวบรวมจาก

กลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเฉพาะเจาะจง ด้วยการใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อแยกแยะและจัดกลุ่มประเด็นให้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 125 คน (ร้อยละ 59.50) มีอายุ 40-49 ปี จำนวน 89 คน (ร้อยละ 42.40) มีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 123 คน (ร้อยละ 58.60) มีอายุการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 79 คน (ร้อยละ 37.60) สอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 114 คน (ร้อยละ 54.30) สังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 62 คน (ร้อยละ 29.50)

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในช่วงวิกฤตโควิด 19 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านที่เป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่ การไม่สามารถสอนในห้องเรียนได้ ด้านที่เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีอุปกรณ์ไม่ครบถ้วนสำหรับการสอนออนไลน์ การไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามตารางสอนปกติและนักเรียนไม่เข้าเรียนออนไลน์ และด้านที่เป็นปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ การไม่ทราบวิธีใช้คอมพิวเตอร์และกล้องในการสอนออนไลน์ การไม่ทราบวิธีการใช้ ระบบ Zoom หรือ Google Meet การไม่สามารถปรับตัวกับการสอนออนไลน์ได้ และมีการร้องเรียนจากผู้ปกครองในเรื่องของการให้การบ้านนักเรียนในปริมาณที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่าปัญหาส่วนใหญ่คือ การที่นักเรียนไม่ได้เรียนที่โรงเรียน นักเรียนมีความพร้อมค่อนข้างน้อยในด้านอุปกรณ์การเรียนออนไลน์ พื้นที่ที่นักเรียนอาศัยอยู่อินเทอร์เน็ตสัญญาณไม่แรงพอ และการเรียนออนไลน์ที่บ้านทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลได้อย่างเต็มที่ เพราะต้องไปทำงาน รวมทั้งนักเรียนอาจจะต้องช่วยผู้ปกครองทำงานจึงทำให้ไม่ได้เข้าเรียนออนไลน์

การปรับตัวด้านการจัดการเรียนการสอนในช่วงวิกฤตโควิด 19 ของข้าราชการครู พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่สามารถปรับตัวได้ในระดับมากทุกด้าน คือ สามารถเปลี่ยนวิธีการสอนจากการสอนในห้องเรียนเป็นการสอนออนไลน์ได้ สามารถใช้ระบบการสอนออนไลน์ในทุกคาบเรียน การมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และเข้ารับการอบรมการสอนออนไลน์ การจัดหาอุปกรณ์ให้มีความพร้อมต่อการเรียนรู้เทคโนโลยีการสอนใหม่ ๆ สามารถวางแผนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับการสอนผ่านระบบออนไลน์และสามารถจัดตารางสอนใหม่ เพื่อให้ตรงตามกับความพร้อมของนักเรียน สามารถสร้างบรรยากาศในการสอนออนไลน์ได้เหมือนกับการสอนในห้องเรียน และการคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียนในการเข้าถึงระบบออนไลน์ รวมทั้งการอธิบายให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงความจำเป็นในการปรับปรุงแบบการให้การบ้านแก่นักเรียน และอธิบายให้นักเรียนได้เข้าใจถึงความจำเป็นในการเรียนระบบออนไลน์ นอกจากนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่าการปรับตัวส่วนใหญ่ของข้าราชการครู คือ การเข้ารับการอบรมการสอนออนไลน์ตามท้องที่การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีได้จัดขึ้น และเข้ารับการอบรมด้วยตนเอง รวมทั้งอบรมกันเองระหว่างครูที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน นอกจากนี้ข้าราชการครูต้องจัดหาคอมพิวเตอร์เพิ่มเติมเองสำหรับการสอนออนไลน์ โดยโรงเรียนจะสนับสนุนเป็นอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น เครื่องพิมพ์ กระดาษ และการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ต ข้าราชการครูยังมีการปรับแผนการสอนใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนออนไลน์ เช่น การปรับตารางเรียนให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น การให้นักเรียนส่งการบ้านทางโปรแกรมไลน์หรือทาง Google form การปรับรูปแบบการให้งานจากงานกลุ่มเป็นงานเดี่ยว การให้งานที่สามารถทำได้ในคาบเรียนนั้น ๆ และเน้นการสอบ

ออนไลน์ โดยใช้เวลาในการสอบออนไลน์นานขึ้น รวมทั้งการปรับการวัดผลการเรียนให้มีความเข้มข้นน้อยลงหรือพิจารณาเป็นกรณีเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ นอกจากนี้ยังมีการนัดเรียนออนไลน์นอกตารางเรียนปกติ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าเรียนได้ตามตารางเรียนปกติ และหากนักเรียนไม่มีอินเทอร์เน็ต ก็ให้ใช้การส่งงานเป็นใบงานแทน

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนานโยบายด้านการศึกษาในช่วงวิกฤตโควิด 19 จากกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้

1) ข้าราชการครูควรได้รับการจัดสรรอุปกรณ์การสอนออนไลน์ที่ทันสมัยให้มีใช้อย่างเพียงพอ และทั่วถึง โดยการสนับสนุนจากโรงเรียนหรือหน่วยงานต้นสังกัด และควรได้รับการฝึกอบรมทักษะด้านการสอนออนไลน์มากขึ้น เช่น การใช้โปรแกรม Google Classroom, Google Meet, Zoom หรือโปรแกรมอื่น ๆ ที่สามารถใช้จัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้

2) นักเรียนควรได้รับการจัดสรรอุปกรณ์การเรียนออนไลน์ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีฐานะไม่พร้อม เช่น คอมพิวเตอร์ กล้องวิดีโอ และแท็บเล็ต รวมทั้งการติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตฟรีให้กับนักเรียน โดยสัญญาณควรมีความเสถียรและครอบคลุมทุกพื้นที่ หรือการช่วยค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตที่สนับสนุนโดยภาครัฐเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนออนไลน์ได้มากขึ้น

3) โรงเรียนควรสนับสนุนคอมพิวเตอร์ให้กับข้าราชการครูไว้ใช้สำหรับการสอนออนไลน์ หรือมีการจัดทำห้องสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์เป็นการเฉพาะ ด้วยการมีอุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น กล้องวิดีโอ เครื่องเสียง ไมโครโฟน คอมพิวเตอร์ และสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และควรมีการจัดหาโปรแกรมการสอนออนไลน์ใหม่ ๆ ที่เป็นแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการสอนออนไลน์ให้กับข้าราชการครูได้มากขึ้น

4) การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตร ควรจะมีการจัดตารางสอนใหม่ให้สอดคล้องกับการเรียนออนไลน์ พิจารณาสถิติสภาพของนักเรียนและสภาพครอบครัวของนักเรียนแต่ละคน ควรใช้การมอบหมายเป็นใบงาน (On Hand) หรือการให้ส่งงานทางไลน์ควบคู่กับการสอนออนไลน์และเน้นการเรียนที่เป็นการทำกิจกรรมมากกว่าการเรียนผ่านระบบออนไลน์เพียงอย่างเดียว เพื่อที่จะได้เข้าถึงนักเรียนได้มากขึ้น และควรปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานการณ์โควิด 19 ด้วยการส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตัวเองหรือการสร้างการเรียนรู้นอกห้องเรียน ลดเนื้อหารายวิชาลงหรือปรับเป็นหลักสูตรการเรียนรู้อย่างอิสระ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาได้ดียิ่งขึ้น และเพิ่มแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลายมากขึ้น นอกจากนี้การวัดผลและประเมินผลการเรียนควรมีเครื่องมือในการวัดที่หลากหลายตามสถานการณ์โควิด 19

5) การสื่อสารวิกฤตให้กับผู้ปกครองและนักเรียน โรงเรียนควรมีหนังสือชี้แจงขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้ช่วยกำกับนักเรียนเข้าเรียนออนไลน์ และไม่ให้นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำงานในช่วงที่มีการเรียนออนไลน์รวมทั้งควรเน้นย้ำให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าของการเรียนออนไลน์เพิ่มมากขึ้น แม้ว่าจะเกิดวิกฤตโควิด 19 ก็ควรให้นักเรียนได้มีเวลาเต็มที่ในการเรียนออนไลน์

สรุปและอภิปรายผล

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในช่วงวิกฤตโควิด 19 ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นสภาพปัญหาในระดับปานกลาง เช่น การไม่ทราบวิธีใช้คอมพิวเตอร์และกล้องในการสอนออนไลน์ และการไม่ทราบ

วิธีการใช้ระบบ Zoom หรือ Google Meet การที่มีสภาพปัญหาเพียงแค่ระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ข้าราชการครูประสบกับวิกฤตโควิด 19 มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 ทำให้ข้าราชการครูได้มีเวลาในการเรียนรู้ การสอนออนไลน์มาแล้วหลายปี และได้รับการช่วยเหลือในการปรับตัวจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด อุบลราชธานีและโรงเรียนที่สังกัด จึงทำให้สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในช่วงวิกฤตโควิด 19 เมื่อปีการศึกษา 2565 ลดน้อยลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง ปัญหาของการจัดการเรียนรู้ในช่วง สถานการณ์โควิด 19 โรงเรียนวัดด่านสำโรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่าปัญหาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก (Oonsapiv & Nunthachaiya, 2021) อย่างไรก็ตามจากการ สังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ คือ นักเรียนมีความพร้อมค่อนข้างน้อยในด้าน อุปกรณ์การเรียนออนไลน์และพื้นที่ที่นักเรียนอาศัยอยู่สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่แรงพอสำหรับการเรียน ออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง สภาพการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนปากพั่น จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าปัญหาที่ถูกรับมากที่สุดในการจัดการเรียนรู้แบบ ออนไลน์คือ ปัญหาด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต และโปรแกรมที่ใช้สำหรับการเรียน แบบออนไลน์ (Thonghattha, 2021)

การปรับตัวด้านการจัดการเรียนการสอนในช่วงวิกฤตโควิด 19 ของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สามารถ ปรับตัวในระดับมากทุกด้าน เช่น สามารถเปลี่ยนวิธีการสอนจากการสอนในห้องเรียนเป็นการสอน ออนไลน์ได้ สามารถใช้ระบบการสอนออนไลน์ในทุกคาบเรียน การมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และเข้ารับการอบรมการสอนออนไลน์ การจัดหาอุปกรณ์ให้มีความพร้อมต่อการ เรียนรู้เทคโนโลยีการสอนใหม่ ๆ สามารถวางแผนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับการสอนผ่านระบบ ออนไลน์และสามารถจัดตารางสอนใหม่ การที่มีการปรับตัวในระดับมากทุกด้านนั้น อภิปรายได้ว่า ข้าราชการครูมีการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ทำให้มีประสบการณ์ มากขึ้นในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงปีการศึกษา 2565 จึงทำให้การปรับตัวของข้าราชการ ครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง การปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนในยุค ความปกติใหม่ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก พบว่าสภาพการปรับตัวในการ จัดการเรียนการสอนในยุคความปกติใหม่ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (Mengket, 2020) นอกจากนี้จากการสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่าข้าราชการครู ส่วนใหญ่มีการปรับตัวด้วยการเข้ารับการอบรมการสอนออนไลน์ตามท้องที่การบริหารส่วนจังหวัด อุบลราชธานีได้จัดขึ้น เข้ารับการอบรมด้วยตนเอง และการแบ่งปันความรู้ระหว่างครูที่อยู่ในโรงเรียน เดียวกันข้าราชการครูยังมีการปรับแผนการสอนใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนออนไลน์ รวมทั้งการ ปรับการวัดผลการเรียนให้มีความเข้มข้นน้อยลงหรือพิจารณาเป็นกรณีเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง ทบทวนบทเรียน Onsite สู่ Online กับการพัฒนาครูที่ไร้ทิศทาง ในยุค วิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 พบว่ามีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาครูอย่างเร่งด่วน โดยฝึกอบรมให้ ครู มีความรู้ มีทักษะในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนและเทคโนโลยีให้สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการสนับสนุนแพลตฟอร์มที่ครูสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียน การสอนทั้งสภาวะปกติ การเรียนแบบ onsite หรือการเรียนแบบ online (Thammachat & Kerdtip, 2021) และยังคงสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในช่วง

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 1 พบว่าครูควรใช้วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียน การสอน นำการเรียนหรือสื่อต่าง ๆ มาประกอบกับการเรียนในชั้นเรียน และมีการสอนแบบบูรณาการใน รายวิชา (Promwong, Prasantree, & Sriputtarin, 2021) รวมทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง การปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนในยุคความปกติใหม่ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่จังหวัด พิษณุโลก พบว่าครูควรมีการพัฒนาทักษะในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการ สอน เช่น การสอนออนไลน์ผ่าน Platform ต่าง ๆ เช่น Zoom, Google Meet และ Microsoft Teams รวมทั้งการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน (Mengket, 2020)

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนานโยบายด้านการศึกษาในช่วงวิกฤตโควิด 19

ข้าราชการครูควรได้รับการฝึกอบรมทักษะด้านการสอนออนไลน์มากขึ้น โดยโรงเรียนควรมีการ สนับสนุนคอมพิวเตอร์ให้กับข้าราชการครูไว้ใช้สำหรับการสอนออนไลน์ หรือมีการจัดทำห้องสำหรับการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์เป็นการเฉพาะ ด้วยการมีอุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น กล้องวิดีโอ เครื่อง เสี่ยง ไมโครโฟน คอมพิวเตอร์ และสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และควรมีการจัดหาโปรแกรมการ สอนออนไลน์ใหม่ ๆ ที่เป็นแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการสอนออนไลน์ให้กับ ข้าราชการครูได้มากขึ้น ทั้งนี้ในการจัดการเรียนการสอนควรมีการพิจารณาถึงศักยภาพของนักเรียนและ สภาพครอบครัวของนักเรียนแต่ละคนควรใช้การมอบหมายเป็นใบงาน (On Hand) หรือการให้ส่งงานทาง ไลน์ควบคู่กับการสอนออนไลน์ เน้นการเรียนที่เป็นการทำกิจกรรมมากกว่าการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ เพียงอย่างเดียว เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตัวเองหรือการสร้างการเรียนรู้นอกห้องเรียน ลดเนื้อหารายวิชาลงหรือปรับเป็นหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้น และการวัดผลและประเมินผลการเรียน ควรมีเครื่องมือในการวัดที่หลากหลายตามสถานการณ์โควิด 19 นอกจากนี้ควรสร้างความเข้าใจให้กับ ผู้ปกครองมากขึ้นต่อการศึกษาในช่วงวิกฤตโควิด 19 และส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีบทบาทมากขึ้น เพราะครอบครัวจะมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากต่อการศึกษาในช่วงโควิด 19

จากข้อมูลข้างต้น อภิปรายได้ว่าการจัดอบรมทักษะด้านการสอนออนไลน์ และการได้รับอุปกรณ์ การสอนที่ทันสมัย จะทำให้ข้าราชการครูมีความพร้อมและความสามารถในการสอนออนไลน์มากขึ้น นอกจากนี้การปรับรูปแบบการมอบหมายงานให้กับนักเรียน จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่าง เหมาะสมกับภายใต้สถานการณ์วิกฤตโควิด 19 จึงมีความสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง ปัญหาของการ จัดการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 โรงเรียนวัดด่านสำโรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 1 พบว่าผู้บริหารมีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 เช่น การเตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางเทคโนโลยีให้กับครูและผู้ปกครอง การ จัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ ผสมผสาน โดยเน้นการสร้างทักษะการวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา (Oonsapiv & Nunthachaiya, 2021) และสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโร นา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ ซึ่งข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา คือ สถานศึกษาควรออกแบบและวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการปรับตัวภายใต้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียน โดยติดตั้งสัญญาณ อินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในสถานศึกษา และควรออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบออนไลน์

เช่น การจัดค่ายวิชาการหรือโครงการเติมความรู้เข้าสู่มหาวิทยาลัยผ่านระบบออนไลน์ทดแทนการจัดแบบออนไซต์ เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (Tanyarattanasrisakul, 2021)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง การปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนในยุคความปกติใหม่ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก พบว่าผู้บริหารและครูมีข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในยุคความปกติใหม่ ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ Two-way มุ่งเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การปรับบทบาทของครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นแพลตฟอร์มหลักในการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายโดยดึงภาคเอกชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน และปรับปรุงวิธีการประเมินผลโดยมีการประเมินผลจากพฤติกรรมระหว่างเรียน การส่งงาน และอื่น ๆ มากกว่าการสอบแบบเดิม (Mengket, 2020)

ผู้วิจัยจึงสรุปว่าการปรับตัวของข้าราชการครู เริ่มต้นจากตัวครูเองที่ต้องเรียนรู้การใช้เครื่องมือการสอนออนไลน์ และจัดหาเครื่องมือด้วยตนเองก่อนในเบื้องต้น ทำให้ครูสามารถแก้ไขปัญหาสภาพการจัดการเรียนการสอนในช่วงวิกฤตโควิด 19 และเมื่อครูได้รับการส่งเสริมจากโรงเรียนและองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ในเรื่องการอบรมการสอนออนไลน์ ทำให้ครูมีการปรับตัวในการสอนออนไลน์ได้ดีขึ้น และทำให้ครูสามารถถ่ายทอดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนได้เหมาะสมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลที่สอดคล้องกับสถานการณ์วิกฤตโควิด 19 นอกจากนี้โรงเรียนและผู้บริหารยังมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การติดตั้งอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียน และการที่ผู้บริหารช่วยสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนในการเข้าเรียนออนไลน์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาข้าราชการครูของโรงเรียนในสังกัดอย่างต่อเนื่องในด้านการใช้โปรแกรมและอุปกรณ์การสอนออนไลน์ ถึงแม้ว่าวิกฤตโควิด 19 จะลดความรุนแรงลงแล้วก็ตาม เพื่อส่งเสริมข้าราชการครูให้มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีการสอนออนไลน์มากขึ้น

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรกำหนดนโยบายจัดตั้งงบประมาณในการรับมือกับวิกฤตเป็นการเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตโควิด 19 หรือวิกฤตภัยธรรมชาติอื่น ๆ เช่น วิกฤต น้ำท่วม และ วิกฤตฝุ่นละออง

3) โรงเรียนแต่ละแห่งในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรกำหนดนโยบายการปรับการจัดการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นในช่วงที่เกิดสถานการณ์วิกฤต และส่งเสริมให้มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับสถานการณ์วิกฤตนั้น ๆ

4) โรงเรียนแต่ละแห่งในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรกำหนดนโยบายจัดตั้งงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนออนไลน์ให้กับข้าราชการครูและนักเรียนเป็นการเฉพาะ

5) โรงเรียนแต่ละแห่งในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาข้าราชการครูให้มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสอนผ่านระบบออนไลน์

ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติการ

- 1) ข้าราชการครูควรได้รับการฝึกอบรมการใช้โปรแกรมและอุปกรณ์การสอนออนไลน์ เพื่อให้มีความพร้อมในการสอนออนไลน์ได้ตลอดเวลา เช่น โปรแกรม Zoom หรือ Google Meet
- 2) นักเรียนควรได้รับการสนับสนุนการเข้าถึงระบบการเรียนออนไลน์ให้มากขึ้น เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต และคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์การเรียนผ่านระบบออนไลน์
- 3) โรงเรียนควรจัดทำเอกสารในสถานการณ์วิกฤต เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครองได้ตระหนักถึงการเรียนออนไลน์แทนการเรียนในห้องเรียน เช่น การจัดทำคู่มือการสื่อสารในภาวะวิกฤต

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในช่วงที่เกิดสถานการณ์วิกฤตโควิด 19 เพื่อที่จะได้สามารถประเมินว่าผู้บริหารของโรงเรียนมีความเป็นผู้นำในช่วงที่เกิดสถานการณ์วิกฤตหรือไม่
- 2) ควรศึกษาการเสริมสร้างศักยภาพให้กับนักเรียนภายใต้สถานการณ์วิกฤต เพื่อที่จะเป็นการสร้างความเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนได้มีความสามารถมากขึ้นในการปรับตัวต่อสถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ
- 3) ควรศึกษาประสิทธิผลของการปรับตัวของข้าราชการครูในช่วงหลังเกิดวิกฤตโควิด 19 เพื่อที่จะได้เป็นการวัดผลว่าการปรับตัวดังกล่าว ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนได้มากขึ้นหรือไม่
- 4) ควรศึกษาการสื่อสารภาวะวิกฤตในช่วงที่เกิดวิกฤตโควิด 19 เพื่อที่จะได้ทราบถึงความตระหนักต่อวิกฤต และการหาวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมและถูกต้อง หากวิกฤตโควิด 19 เกิดความรุนแรงขึ้นอีกในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

เอกสารอ้างอิง

- Anuyan, S. (2020). The future of education: An impact of COVID-19 pandemic. *Journal of Education Loei Rajabhat University*, 14(2), 14-25. (in Thai)
- Chawraingern, C., Boonyapraphan, B., & Chanadda Petchprayoon, C. (2021). Development of manual for stress management of government teachers and education personal of Bangkok. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 4(2), 581-594. (in Thai)
- Department of Health, Ministry of Public Health. (2020). *A practical guide for educational institutions in preventing the spread of COVID-19*. Q Advertising. (in Thai)

- Fakcharoenphol, W., Chaowatthanakun, K., Varasunun, P., Nugultham, K., Laohammanee, K., Suwannaphichat, S., & Suwan, S. (2020). Readiness to implement online learning management under the COVID 19 Pandemics. *Journal of Education and Human Development Sciences*, 4(1), 44-61. (in Thai)
- Hasunha, A., Inthachat, N., & Kraiwas, K. (2012). The readiness in management of basic education of Sub-district Municipalities in Samut Prakarn Province. *Journal of Politics, Administration and Law*, 4(2), 355-371. (in Thai)
- Hidayat, D., Anisti, Purwadhi, & Wibawa, D., (2020). Crisis management and communication experience in education during the COVID – 19 pandemics in Indonesia. *Malaysian Journal of Communication*, 36(3), 67-82.
- Hunpayon, S., Kaewkumkong, A., & Jaiborisudhi, W. (2019). Lesson learned of good practices for educational management of Thai Local Administrative Organizations: Case studies of the 3 model educational institutes. *King Prajadhipok's Institute Journal*, 17(3), 27-46. (in Thai)
- Mengket, B. (2020). The adaption of learning and teaching in new normal of primary schools in Phitsanulok. *The 51st National Graduate Research E-Conference, 2020* in December 18, 2020 at Songkhla, Thailand. (in Thai)
- National Education Act. (1999, 19 August). *Royal Gazette*. Issue 116 Section 74a. P 1. (in Thai)
- Oonsapiv, J., & Nunthachaiya, S. (2021). Problems and needs of learning management during the Covid-19 situation at Watdan Samrong School, primary educational service area office, Samutprakan district 1. *Journal of Modern Learning Development*, 6(4), 49-66. (in Thai)
- Prajitand, S., & Bodeerat, C. (2022). Impacts and solutions of the government on the COVID-19 situation. *Journal of Roi Kaensarn Academic*, 7(12), 391-406. (in Thai)
- Promwong, W., Prasantree, T., & Sriputtarin, S. (2021). Current situations, problems and solutions to learning management problems the Corona Virus Pandemic (COVID-19) of schools under the Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1. *Rajapark Journal*, 15(40), 200-213. (in Thai)
- Samut Sakhon Provincial Education Office. (2018). *Announcement of the Ministry of Education on the use of early childhood education standards, basic education level and basic education level, special education center, 2018*. Retrieved from <http://sknpeo.go.th/home/datas/file/1556873851.pdf> (in Thai)
- Siljaru, T. (2012). *Research and Analysis of Statistical Data using SPSS and AMOS* (13th ed). S.R. printing mass products. (in Thai)
- Tanyarattanasrisakul, M., Iamsa-Ard, U., Singthong, N., Paiboon, K., Chamkeaw, C., Jamsawang, P., Srisawat, K., & Rodyoo, M. (2021). Adaptation under the Coronavirus disease 2019 epidemic situation of grade 6 secondary students of Rachineeburana School. *Journal for Social Sciences Research*, 12(1), 212-228. (in Thai)
- Thammachat, P., & Kerdip, C. (2021). Review onsite lessons to online with the nondirectional teacher development in the era of the Covid-19 crisis. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8(12), 18-39.

- The Act establishes plans and procedures for the decentralization of power to Local Government organizations (1999, 17 November). *Royal Gazette*. Issue 116 Section 114a. P 48.
- Thonghattha, M. (2021). The situation of online learning management during the COVID-19 pandemic of foreign languages department teachers at Pakphanang school in Nakhon Si Thammarat Province. *Journal of lawasri*, 5(1), 43-51. (in Thai)
- Ueawong, K., Puangsomchit, C., Uthumporn, N., Kulchalee Chongcharoen, K., & Yavichai Jaruksilp., T. (2021). Study report on learning management model for elementary education students affected by the COVID-19 situation. Office of Education Council. (in Thai)
- Workpointtoday. (2021). *Timeline of COVID-19 in Thailand from the first case - one million people accumulated infection*. <https://workpointtoday.com/covid-19-149/> (in Thai)

